

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . . . 24 Cor.
 Pe jumătate an . . . . . 12 "
 Pe 1 lună . . . . . 2 "
 Nrul de Duminică pe un an 4 Cor.
 Pentru România și America 10 Cor.
 Pentru România și străinătate nrul de
 zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
 Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERTIUNILE se primesc la admi-
 nistrație.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Memento.

De Ioan Slavici.

Românul veacuri întregi de-a rândul a suferit, om chibzuit însă, el s'a stăpânit, s'a supus și a răbdat așteptând să-i vie timpul de ușurare. E lucru firesc, că așteptând mereu, inima i-s'a închis, și el tace, le primește toate cu umilință și nu-și dă pe față gândurile nici mai ales pornirile, cari nu pot să fie decât îndârjite. De aceea cei ce-l știu numai cum el li-se arată, îl socotesc om bleag și lipsit de bărbăție, cu care poți să faci fără de frică tot ceea ce vrei.

Noi, care, știind să-i deschidem inima, îl cunoaștem cum el în adevăr este, suntem nu numai ca frați ai lui și ca cetățeni, ci și ca oameni datori a spune adevărul asupra lui, și în fața groaznicei nenorociri, prin care trece neamul nostru, trebuie să facem cu toată căința mărturisirea, că nu ni-am făcut în deajuns datoria aceasta.

Marele nostru poet stăpânit de cea mai curată iubire de oameni a zis, că e »teribil« românul în mânie, iar Eminescu și Coșbuc și Goga numai sbuciumați de cea mai sfântă durere au dat cu atâta claritate profetică pe față amărăciunea adunată în inimile românilor. Oamenii »cu minte« însă au luat adevărul drept fantazie a unor visători, ba unii dintre dâșii puneau pe apostolii împăcării în rândul mișailor, care propagă spiritul de răsvrătire.

Au mai fost și alții, care presimțind primejdia, au stăruit cu toată bărbăția, ca să se iee cât mai curând măsuri pentru împăcarea românului de atâta timp nedreptățit;

aceștia însă ori au fost urgisiți, ori au grăit în pustiu ca Alimăneșteanu, care vara trecută li-a spus marilor proprietari cu toată asprimea adevărul.

Văzându-le aceste, mulți dintre noi ne-am intimidat, ne-am tras într'un colț și n'am îndrăznit să spunem adevărul alături de cei-ce au avut bărbăția de a-l mărturisi, ci am lăsat să se înșele cei-ce înșelați voiau să fie.

Să ne îmbărbătăm acum și să ne facem indeplin datoria.

Nu este adevărat, că străinii pripășiți în România sunt cei-ce au pornit mișcarea nenorocită: aceasta o zic numai cei-ce nu-și dau seamă despre cele ce se petrec. Adevărul e numai, că toată țigănia și toți oamenii fără de căpătâiu s'au ținut în coada răsvrătiților să profite de ocaziune, ca să-și facă poftete. Aceia, cari au umplut lumea de groază, sunt românii, și trebuie să știm și noi și să le spunem și altora, că așa e românul când lipsa de cruțare-l scoate din răbdare.

»In hostem suprema auctoritas esto« ziceau străbunii lui: așa zice și el, și de aceea om cu minte dușman să nu și-l facă.

O mare nedreptate fac dar aceia, cari spun că guvernul României prevedea ori putea să prevadă, că țărânia are să se răsvrătească, și că ei e vinovat de a nu fi luat din timp cuvenitele măsuri de precauțiune. Nici guvernul, nici opozițiunea nu putea să se aștepte după un an de belșug la așa ceva. Chiar noi, cari trăim la țară și avem legături cu vlascenii eram și după pornirea mișcării din Moldova siguri, că aici n'are să se întâmple nimic.

Agitați de adâncă nemulțumire sunt ță-

râni încă de mult, și au fost totdeauna și oameni, cari și-au dat silința să-i scoată din minți; românul e însă resistent și-și perde cu anevoia sărita.

Cum se face, că acum așa de odată, și-a pierdut-o!? În fața acestei întrebări avem să ne dăm seamă, că 'n inimile românilor din regatul ungar s'a adunat amărăciune mai multă decât în ale fraților lor din regatul român, și să priveghiem cu toții, ca ei să-și stăpânească durerea.

Văzând, cum pe pământul României frații se omoară fără de milă între dâșii și își nimicesc avutul, adunat cu multă sudoare, trebuie să ne cutremurăm gândindu-ne la o izbucnire pătimasă, pe care dușmani nesocotiți ai neamului românesc vor fi voind s'o pună la cale tocmai spre a-i putea strivi pe români.

Zi și noapte să priveghiem, ca nimeni să nu se poată apropia cu vorbe ispititoare de frații nostri. Inimile lor numai nouă să ne fie deschise, și unii cu graiu viu, alții prin scrisa noastră să-i mângăiem și să-i pătrundem de adevărul, că adevărata bărbăție în stăpânirea de sine consistă și că cel-ce își pierde stăpânirea de sine, fie moșic, fie boier, nu om, ci fiară este.

»Țăranul s'a răsvrătit fiind-că e străin în casa lui«, a zis unul dintre marii proprietari întruniți zilele aceste la București.

Așa este! S'a răsvrătit fiindcă se vedea părăsit de toți, fiindcă nu putea să se plângă, nici să-și ușureze sufletul mărturisindu-și durerile, fiindcă nimeni nu-l mângăia, nimeni nu-i dedea dreptate, nimeni nu-l îmbărbăta să-și poarte cu răbdare suferințele.

Voi preoți din Ardeal, din Țara Ungu-

FOIȚA ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Din bucătăria criticei muzicale.

— Inspirație veșnică. —

(Acțiunea se petrece în o sală istorică — de intrigi în apropierea Olimpului. Suntem în ajunul unui concert monstruos, la probă generală. Concertul se va da, mai e vorbă, pentru Brad. În vederea scopului pregătirile sunt uriașe. Părinții își pregătesc fetele și obolul — pentru Brad. Tinerii își comandează și închiriează frac în astă seară — pentru Brad. Toate artistele noastre renumite și nenumite își vor da concursul generos — pentru Brad. Promite a fi un succes splendid pentru Brad, și asta de sigur — se vor face enorme cheltuieli — pentru Brad. Și dacă, din întâmplare, s'ar face vre-o fericită cununie pe urma festivalului, fără îndoială și asta va fi — pentru Brad.

Persoanele: Venus, Odiseia (un Odiseus de gen feminin) și — Cenușotca (nu vă mirați cum de ajunge în societate așa de ilustrată!), toate artiste de mâna întâi. Prin urmare ele vor sta retrase într'un colț — așa ceva ca un foyer. Sunt după probă; stau de povești. — Mai e de față și Sisifus. Bietul de el însă nu poate gusta nici o sorbitură din desfătările artei. El are gând și inimă pentru un singur lucru: peatra lui care o ridică în vârful dealului acum a treia oară.)

Venus: (rece și maiestooasă ca și imperfecta copie de marmoră, a ei, din Milo) Ah!

Cenușotca: (cu o naivitate adorabilă). Ce veselă-s!

Odiseia: (în gând). De ce nu-s ochii mei o lingură de apă!

Venus: (cu o adiere de zimbet pe buze, înșenânându-se numai decât întreaga sală!) Puțin-puțin sunt veselă și eu — de întâlnirea noastră dragă Cenușotcă. Ce de mult nu ne-am văzut. Și ce progrese ai făcut de când nu-ți mai auzisem glasul.

Cenușotca (cu bucuria omului lesne crezător): Zău?!

Venus: Da, (o scurtă pauză maiestooasă și rece. Pe urmă): Dar tu ești așa de zmerită și de sfioasă. Uită, dragă, că în ziua de azi virtuțile nu mai fac reclamă...

Odiseia (cu ciuda omului ce nu-i lăsat să stăpânească în vorbă): Mda!

Venus: Vezi cum face bunăoară Doina cea isteasă. (mișcător) Ea știe cum să dregă, să fie invitată și pe scenele din țările vecine. Mie, firește nu-mi mai pasă dacă pot debută ori nu. Ba, pentru mine e acum un adevărat chin, a mai culege o nouă frunză de laur. (obosită). O, eu am avut destulă parte de glorie, în lungul curs al vremurilor, dar tu dragă...

Odiseia (ironic): Ei, ei, doar Cenușotca tot pe scenele străinătății a »strălucit« până acum.

Cenușotca (parcă am înțelege): Dar ce și spuneai adineauri?

Venus (impermeabilă de cuvintele Odiseei): A, da, da, da. La poporul român, cam înapoiat — (confident) știi dragă, pe aici lumea încă se scoală în picioare, când se cântă ala, noa, »Deșteaptă-te moie«, — ai să te îngrijești tu însași de reclamă, dacă voiești să ajungi în opinia publică. Ori să ai măcar pe cineva om bun și gata la

toate, care să-ți faci anumite servicii, dacă tu nu vrei să te pui la vorbă cu vulgul. Lasă, eu vorbesc din experiență...

Odiseia: Experiență numai eu pot să am care am pribejit mult și am suferit mult...

Cenușotca (senină și sinceră): Dar las pe Venus să spună și ea. Așa mi-e de dragă!

Venus (făcându-se a nu băga în seamă nici pe una)... Și ori dai tu mâna cu »toată lumea«, ca Doina, ori faci ca princesele din povești: pui la încercarea cea grea, pe unul, ce-i vrednic măcar de atât, din sutele de robi supuși »mânei« tale.

Cenușotca (măhnită puțin de atâtea aluzii răutăcioase): Hai mai bine să vorbim de ale noastre.

Odiseia: Despre noi — așa mai zic și eu. Dar întâiu aveți să cereți voie dela mine...

Venus: (încă tot rece, maiestos — și ignorând). Fie, nu-mi pasă. Dar eu nu am »de ale mele« — pentru nime.

Cenușotca: (intimă și naiv de sinceră). Să revenim la arta noastră. (Odiseia, în gândul său: »noastră«? ce închipuire!) Vorbeam despre progresele, despre dezvoltarea talentului nostru...

Venus: (cu silă). Da. Adevărat. Am observat astăzi o deosebită putere în felul cum stăpânea-i tonurile de sopran. Registrul tonurilor înalte nu știu (șovăind) par-că-i mai clar. (În gândul său: și uite, năuca de ea crede, și cum i-aș mai zice de ea, nici nu grăbește să-mi răspundă, că la înălțime numai mie îmi șade bine.)

Cenușotca: Așadar?

Venus: Da. Ai progresat. (Nițică pauză, care nu schimbă nimic în situație. Odiseia trece mai la o parte, într'o firidă de fereastră, mușcându-și buzele.) Să-ți spun ceva. Vino tu dragă, de pe-

rească și din Banat, pe care încă din timpuri mai bune Împăratul vostru și arhierii vostri v'au înzestrat cu autoritatea cuvenită, păstoriți-vă turma după rânduiala sfinților Părinți, mângăiați pe cei obidiți, îmbărbătați pe cei slabi de inger, păstrați încrederea obștească și priveghiați, ca fiii vostri sufletești nimic fără de știrea voastră să nu facă.

O mare mângăiere a fost pentru întregul neam românesc, că n vreme-ce în România toate sufletele sunt înecate în valuri de durere, la Lugoj s'au adunat mii de români pentruca n luptă bărbătească, dar linișită să aleagă pe un protopop și să-l trimită ca om de încredere al lor în dieta ungară, ca să facă acolo mărturisire adevărată despre ceea-ce ei gândesc, sunt și vor.

Așa avem să facem noi românii, și preoțimea română întreagă trebuie să înțeleagă, că acesta e drumul, pe care are să-l apuce.

Voi ceilalți cărturari de toate treptele nu vă depărtați de obârșia, din care ați ieșit, nu vă nstrăinați de frații vostri, fiți mândri de neamul vostru, căci nimic nu răsvrătește de o potrivă cu îngâmfarea celui ce s'a ridicat și o mare mângăiere e pentru întregul popor să fie »omenit« de cei ajunși în trepte mai înalte.

Aveți cu toții ambițiunea amicului meu Brediceanu, care a dovedit, că aveă dreptate când a zis, că nu e ministru, dar are la el acasă putere mai mare decât toți ministrii.

Iar puterea aceasta și-o câștigă fiecare spuind fără de încunjur adevărul asupra sentimentelor poporului, căci prin aceasta ușurează inimile celor amăriți și face datarea față cu neamul, față cu țara și față cu Tronul.

Ori și cât de oarbă ar fi mânia celor interesați, ca adevărul sa nu iasă la iveală și ori și cât de mult ar fi prigoniți cei ce-l mărturisesc, să stăm cu capetele ridicate și să vorbim fără de șovăire, căci numai așa

se poate susține spiritul de ordine în masele mari, care se sbat numai când glasul celor ce vorbesc pentru ele e înăbușit ori răsună în pustiu. «Voi să fiți liniștiți și să vă căutați fiecare de treburile sale, căci suntem aici noi, care nu vom încetă a stăruii să vi-se facă dreptate!»

Așa să li-se zică românilor din regatul ungar, și așa să se și facă.

Propagandele naționale în chestia balcanică.

De Teodor Filipescu.

IV.

(Urmare).

În fine trebuie să ne ocupăm cu opul cel mai nou al lui dr. I. Cvijic edat de Academia sârbească »Osnoviza geografiju i geologiju makedonije i Stare srbije, Belgrad 1906, tom I. și II. În acest op se arată români la multe locuri, de multe-ori în mod confuz, și aceasta nu trebuie să ne mire fiindcă dr. I. Cvijic nu e istoric nici geograf ci geolog. Acest savant sârbeșc e plin de răutate pentru neamul nostru, și în opurile lui ne numește cu numele valahi. Despre acest op, îmi rezerv dreptul a vorbi altă dată. Aici dăm numai descrierea hărții lui etnografice a Macedoniei incl. Sârbia-Veche, pe care ni-o dă în opul citat voi. I. la p. 48. Harta aceasta o numește el »Schița politică etnografică a Macedoniei și Sârbiei-Vechi«. Pentru românii macedoneni are acest savant sârbeșc o culoare aparte cu care a însemnat o oază mai mare dela munții Pind începând la sudvest de Tricala, cam dela Dromizdi peste Mețovo până la Paleoseli. La nord e o altă oază mică la Gramosta și una de tot mică la Moscopole. Altă oază mică e sub munții Olimp la Vlaho-Livadon, și altă tot atât de mare la vest de Veria pe munții Carataș până la Neguș (Neagușta). Altă oază de tot mică e Bistule spre sudvest, către lacul Prespa, apoi alta mai mare pe munții Paiac (Meglen). Afară de aceste oaze nu mai există pe harta aceasta români, în Sârbia-Veche nu vrea nici să audă că ar fi români.

Pentru greci e dl Dr. Dr. Cvijici însă foarte conciliant, pe ei îi arată compact dela Adria, cam dela nord de insula Corfu către Gramosta, Vlaho-Clisura, la sud de Cojani, apoi spre nord către Veria și Neguș peste campania dela Salonichi, și în peninsula Halchidiche. Greci se mai află

într'o oază lângă golful Orfano până la Seres și Drama cu Cavala.

Pe albanezi îi desemnează la nord-vest de teritoriul populației grecești, compacti până la Scutari, Prizren, Tetovo (Kalkandelen), apoi spre sud-vest către Dibra, Ohrida, Corița și Hrupiștea. Pe lângă această massă Compactă ne mai arată oaze albaneze dela Vranea până la Scopia, la vest de Caceanic până la Scopia, la vest de Veles, la Chicevo, Crușova, la nord de Beala. Călalt teritor e colorat aproape întreg numai cu culoarea pentru sârbi resp. slavi macedoneni cu câteva oaze mai mari și mici de osmani. Harta întreagă are foarte puține comune însemnate și hotare ciudate. Această hartă stă în mare contradicție cu textul opului, căci la descrierea munților Maleș și Osogov etc. găsește români și în împrejurimea dela Scopia (dar despre cari scrie că sunt pe cale de a fi slavizați). Pică în ochi, că nu amintește pe români în Olimpul din Tesalia, și se vede că a fost bine primit de greci când a trecut în toamna 1904 peste Olimp în Helada, cu toate că ne spune că l-au ținut acolo de bulgar, și că grecii nu i-au fost prevenitori.

Cunoscând acuma literatura propagandelor străine în chestia balcanică, cari ajută aspirațiunile slave sau grecești, trebuie să amintim și lucrările românești.

Opul cel mai serios românesc e opul lui Ioan Nenițescu, »Dela românii din Turcia-europeană« București 1895. Nenițescu ne dă numărul românilor în total cu 861.000. Lucrarea aceasta are unică greșeală, că împarte pe românii din Turcia-europeană în șapte ramuri (triburi), cari de facto nu sunt triburi. Această greșeală au copiat-o în urmă și alți scriitori, chiar și dl Burileanu în opul seu »Dela românii din Albania«, București 1906. Aceste greșeli trebuie evitate în viitor, și recomandăm acelorora, cari se vor ocupa cu cercetările elementului românesc din Turcia, să distingă numai români fixați și români nestabili (pastori), fiindcă această împărțire corespunde ocupațiunii românilor și e prin urmare o împărțire naturală.

Despre lucrarea lui Vasile Diamandi, »Renseignements statistiques sur la population roumaine«, Paris 1906 am spus părerea noastră în »Tribuna« 1906 Nr. 123 și ne rămâne să mai amintim ceva despre »Harta geografică a Turciei cu comunele românești«, București 1905 de dl profesor Vasile Diamandi, care e lucrată după Karl Peucker și statul major austriac.

Ne mirăm, că dl V. Diamandi n'a cunoscut izvorul pe care l-a întrebuițat, adevărat acela de K. Pencker, căci e o operă slavă, ce se poate constata prin o simplă frunzărare. Harta lui Diamandi lucrată după opul C. Peucker și statul

trece câteva săptămâni la mine, să... (se ia fuga pe scenă, și par'că-i dă prin minte un gând nou). Adevă, întâiu te rog să spui și tu ceva despre arta mea. (Prietinos, — așa, și cu o adiere de zimbet. Sala, firește se înseninează iarăși — ca la rampa scenelor). Te rog să-mi faci o critică formală.

Cenușotca: De tot sincer? Și n'o să te superi?

Venus: Eu? (în gând: se supără cui îi pasă, dar eu nu!) Incepe dar.

Cenușotca: (cu francheță sfioasă). Bine, îți spun. Pururea tu mi-ai fost prietină bună, — încă de când eu abia începusem a mă cultiva. (Odiseia zimbește cu înțeles.) Apropo. Te fac atentă tocmai la ceea-ce noi cultivăm cu deosebit interes la conservatorul din Paris, (Odiseia și Venus — neconservatoriste — se cutremură ușor la auzul celor din urmă cuvinte) anume la pronunția franceză. Vezi, cum noi cântăm tot compoziții străine, noi avem să cunoaștem perfect limbile în cari li-e scris libretul, altmintea...

Venus: (mai rece și mai maiestuoasă ca de obicei, puțințel și surprinsă). Da. Scuză... Uite colo o prietină veche, l-am făcut semn să vină încoace...

Odiseia: Și se supune, vine. (Amărâtă și iritată, fără să știe de ce, în acest moment joară solemn a se răsbuna cumplit pe »cele două«.)

(Prietina se apropie. *Cenușotca* stă amuțită o clipă, apoi începe a i-se lămuri toată nesocotința

*) Corespondentul nostru de pe Olimp (unde nu avem noi corespondent?) ne scrie, că la săptămână în adevăr a încercat să se răsbune — pe *Cenușotca*. N. R.

sincerității sale, și se duce pe gânduri. Numai pe fața truditului Sisifus, care nu se putu răbdă să nu tragă cu o ureche la poveștile prietinelor, se zări deodată o dungă de lumină. Fața posomorâtă i-se însenină ca teatrul între actele unei tragedii, își îndreptă trupul gârbovit de osteneală, își șterse sudorile de pe frunte cu dosul palmei, apoi își înfipse în ea degetul arătător, și izbucni vesel: heureka! doară, doară, acum n'o să mai cadă în oale peatra!

Sfârșit. Scena nu mai are haz. Cetitorule pățimaș de mici scaudaluri, slobode-ți pleoapele fantaziei, drept cortină.)

(Deja în seara concertului, »Bătăușul«, marele ziar redactat americaneste, în noua capitală a românismului, publică un vioi articol — numai adevărul e greoi! — de un cuprins cam așa cum urmează. Poartă pseudonimul Cărticescu, noi însă, indiscreți din fire, trădăm cu plăcere cetitorului curios, că el este scris de Sisifus. De altmintea presupunem atâta agerime de minte și în iubirii nostri cetitori, că ei ar fi găcit asta singuri, fără de a-le o mai spune noi. Lăsăm să urmeze fragmentele mai prețioase.)

Dela concertul cutare. — O feerie, un farmec, o minune — de să mori în beția de fericire!... Sala împodobită cu covoare scumpe și cu fețe rumene. Sufletele setoase de desfătare, inimile tremurătoare de vieață. Veselie, strălucire, pompă, divină frumsețe pretutindeni — în staluri, pe galerii, pe scenă, și chiar și între culise... Un rai în rai... și totuși, ce neajuns, ce urit, ce nevrednic cadru pentru celebra noastră artistă Venus!! ... Ea cântă, și lumea par'că n'ar exista decât

pentru cântecul ei! Ea se joacă cu arta sa și cu inimile ascultătorilor, deopotrivă! Ea n'are decât admiratori cucernici! Ea se preface în idol, prin artă! Ea scoate un glas — și critica amuțește ca lovită de-o stranie putere! Da, critica, acest sălbatic leu i-se gudură la picioare ca un cățeluș fidel, nutrit cu lapte și cu jimblă!

Ah, și când se înalță în slava tonurilor înalte! Pururea a fost perfectă, dar în registrul tonurilor de sopran, *Venus* este astăzi mult mai mult decât perfectă! Ce admirabilă și unică claritate! Ce stăpână maiestuoasă în acele înălțimi, ce ar ameți pe ori care alt nemuritor! În sferile acele sublime, glasul ei vrăjește ca sunetul de clopoțel al ingerului blând și bun, ce coboară pe pământ în seara de Crăciun!!!

...Și-au mai căutat ceva și altele — sărmanele. Despre *Cenușotca* s'ar mai putea spune o vorbă. Ea ar mai fi ce ar fi, dacă nu ar strica-o așa de tare caraghioasa pronunție franceză, ce o are. Măcar că ea se mândrește cu conservatorul din Paris. Da, da, ciudata pronunție franceză! În zădar, ca Venus nu-i nime, ...o ca tine nu-i, ca tine nu-i... iscălit: Cărticescu.

(Amintesc cetitorului să ia bine de seamă ce au spus prietenele între sine, în acea scenă memorabilă și ce spune acum Sisifus. Notez, că pentru o cântăreață — ales dacă e bântuită nișel de apucături de actriță — nu poate fi o laudă mai mare, decât a cădea în brânci în fața »clarității de tonuri înalte,« ce o disting cu deosebire! N. R.)

(O scenă pantonimică. Locul nu impoatră —

major austriac, nu poate deci să ne dea oicoană adevărată despre elementul românesc din Turcia.

Acuma când se agită diplomația europeană atât de mult cu chesua balcanică e timpul suprem, înainte de deslegarea acestei chestii, ca și românii să se gândească la edarea unui op și hartă bună despre românii din Peninsula Balcanică, în limba germană, franceză și română, cum a făcut grecii în anii 1876/77 pentru propaganda lor. Destul am neglijat o chestie de viață, destul ne-am dat tot la o lătura, și am lăsat pe adversarii nostri să ne întrecă spre dauna noastră. Trebuie reparată greșala făcută de mai nainte, când bărbații de stat ai României n'au văzut și nu și-au dat seamă de elementul românesc din Serbia și Bulgaria, care a fost șters prin hartele faimoase grecești, pentru diplomații, cari făcuseră pacea dela Berlin în 1878. În schimb s'a arătat conferențiarilor din Berlin elementul grecesc în România dela Giurgiu până la Delta Dunării. Până când românii din Serbia sunt încă lipsiți de școală și biserică română, grecii din România se bucură de privilegiu mai mari decât chiar poporul românesc. Aceste stări anormale sunt urmările politice ale diplomațiilor românești.

Apărarea națională.

Maramurașul se mișcă.

Femeile în luptă.

Adunarea din Timișoara.

Din cea mai nevrednică cauză a faptelor împlinite, și de toți știute, ne-am obișnuit să ne cugetăm la falnicii munți și zdravenii oameni ai Maramureșului cu jale și durere, ca la un ținut pierdut, ca la un frate pierdut. Adecă, în vremea din urmă nu ne mai cugetam nici cum la el. Soartea lui apropiată de peire, ne făcu să ne luăm ori ce gând dela frământarea lui. Nădejdea ce-i drept încă nu ni-se risipise cu totul, însă mântuirea nu o mai credem să fie în puterile noastre.

*) Despre «românii în Serbia» vezi «Tribuna» 1906 Nr. 122.

să zicem un antrée la cutare hotel. Venus și Sisifus).

Venus: În mână cu «Bătăușul», își ridică ochii de pe rândurile citate și notate mai la deal, îi promite puțin în văzduh, apoi, încet-încet, ca floarea după soare, îi îndreaptă spre față cu expresie cam timidă a lui Sisifus, care stă alături.

Sisifus: Cu privire visătoare. Nu știe ce anume să facă. În sfârșit își ia semnul unei sfioase întrebări.

Venus: Tot ceremonios își întoarce privirile iarăși asupra rândurilor cu pricina. Apoi își pleacă capul așa ca de un milimetru, abia observat, repede, și tot așa de fugitiv aruncă iarăși o privire lui Sisifus.

Sisifus: Incepe a se dumeri. Face și el același semn, cu oareș-care tristețea și supunere.

Venus: Lasă să-i treacă un zimbet ușor, peste față, ca și despotul încrunțat, când vrea să verse o licărire de speranță în sufletul robului său.

Sisifus: Radios, cu ochii zgăiați de bucurie, ca trezit din letargie și desmorțit, face câțiva pași mai aproape.

Venus: Își revine în ori, adecă în răceala de mai nainte, face un gest brusc, repede, speriat, parc-ar zice: mai stai nișel. Pe urmă pleacă. Din ușă însă mai privește odată îndărăt.

Codrii cei mândrii, și îmbelșugatele lanuri pentru neamul nostru erau cuprinși în cadre negre, erau învăscuți în haina cernită — a caftanelor murdare și a slăbănoșiei ticăloase.

Dar iată, solia mântuirii se ivește, și ea nu vine dela o putere străină, cum ne era cea din urmă nădejde, ci vine de-a dreptul din puterile noastre proprii, mult încercate și umilit încătușate.

De aceea bucuria noastră, este îndoită, este deplină.

Și tot bunul român se bucură cu noi, resuflând par'că ușurat de o greutate ce apăsa cumplit asupra conștiinței noastre.

Maramurașul se mișcă.

Se trezește, se desmorțește, își încearcă puterile — și va ispăși toate păcatele trecutului prin o strălucită biruință, plină de jertfe.

— Scriem aceste rânduri, cu duioșie și cu încredere, la cetirea apelului ce publicasem în numărul trecut, trimis — nu este indiscreție, ci mândrie să o spunem — de cei mai făgăduitori oameni din tinăra generație. Veșnic tinără să rămână această generație, în sufletul ei!

Inimosul apel ne umple inimile cu tărie și cu nădejde. Va să zică tăcerea sinistră n'a însemnat moarte și lăncezeala lui nu a însemnat stângere. Nici slăbirea și prăpădirea reamului nostru nu a însemnat.

Ele însemnau doar apăsarea unui păcat ce așa de ușor și așa de nobil se poate ispăși.

În inimile noastre coboară o sfântă pace, numai la auzirea acestui mic semn, înfățișat de câțiva, al gândului de ispășire. Avem însă cele mai hotărâte nădejdi, că încurând nu de mic, și nu de câțiva o să putem vorbi, ci de mulțimile cele mari făptuind lucruri mari. Nu mai poate fi îndoială: apelul, dorința, rugămintea celor câțiva, trebuie să găsească ascultarea tuturor. *Intreg* Maramurașul se va mișca.

Știm bine câte greutăți vor avea de întâmpinat bravii inițiatori, avem însă cele

mai frumoase nădejdi în energia lor. De rândul acesta nu avem a face cu de acei ce se grăbesc a se decepționa, pentru a putea da îndărăt.

Cunoaștem puterea acelei bube, ce se numește interes — cumpomenesc și scriitorii apelului. Cunoaștem și slăbiciunea celor chemați să stea în frunte plecând înainte: teama — uneori justificată — de a rămâne singuri. Dar cu gândul drept să mărturisim: astea nu sunt atotputernice motive, astea nu trebuie să te îndemne a-ți pune mâinile în sân. Și bine să luăm aminte: nici cel mai cutezător ostaș nu pentru totdeauna rămâne singur. Chiar să fi fost părăsit pe o clipă, stăruința lui dărză și vitejia lui neînfricată iarăși — în scurtă vreme — îi aduce tovarăși hotărâți. O, că de nu ar fi în stare să îndemne pe nime la pilda lui, să nu trezească pe nimeni din amorțea — atunci în adevăr ar fi să zicem amin.

Mai știm noi și alte slăbiciuni ce bântue cumplit istoricul ținut, dar nu le scormonim pe toate. Ni-se pare că rugul patimilor și al relelor a ars până în temelie — să nu sgădărim spuza. Pe-acel rug, de bună seamă vor fi ars și toate prejudeciile cari desbinau pe oameni și altfel pușini, în clase și în familii. În flăcările lui se vor mistui și toate imboldurile ce făceau să-și arcuiască spinările de slugărnice până și cei ridicați la posturi și onoruri înalte. Rostind cuvântul de slugărnice îți vine să zimbești cu o ironie amară. Nici într'o parte a româniei nu umilea și nu biruia așa de jignitor și așa de înjositor, ca tocmai între acești oameni nespuse de mândri, de obârșia lor »nemeșescă«! Nicăiri pe unde e bătut neamul românesc de aceste plăgi, volnicii și nevolnicii slujbași ai statului nu sunt așa de îmbuibăți ca aci. Doar spurcatul ban, și al cui ochi este el: ovreul — de mai avea așa putere supunătoare. Mândrul, ambițiosul, exclusivistul, »nemeșul«, maramureșan ajunsese să fie mândru și exclusivist numai între ai săi, față de cei »mai mici«.

Sisifus: Oțtează din greu, însă ușurat.

O scenă postumă. (Cam la două săptămâni după cele întâmplare până aci. În cafenea »Spintecătorul«, generația tinără stă în jur de două mese aduse lângă olaltă. Pe mese păhare cu apă. Toți cei din jur au fețele serioase, grave, aproape acre și ținută severă, țepănană.

Partea schiței, până la aceasta scenă postumă, a apărut deja în »Tribunalul Poporului«. Toată lumea — înțeleg lumea viitorului, »generația tinăra« — e ocupată exclusiv de el. Unii sunt alarmati.)

X.: (unul mai bătrân, cu autoritate) Măi, da bine le-o mai spune Anonimus ăla!

Z.: (un balic cu joben; semnificativ) Dar să vezi că asta »nu rămâne într'atăta«.

N. N.: Și zi că nu-s vrednice de nițică pișigătură. Uf, așa-s ca niște adevărate actrițe artistele noastre...

C. B.: (frate de cruce cu N. N.)... intrigante și invidioase, și despotice, ales Odiseia și Doina. Astfel de moravuri trebuie zburcuite, trebuie stărpite din sinul nostru...

S. C. D.: (unul cu nesuferite aere de importanță — mare încâlcitor.) Și toate se sparg în capul Cenușotcei, pe care tocmai neasemănata ei

superioritate o face nobilă, sinceră, nepăsătoare față de intrigi. Cineva trebuia să-i țină parte și ei, în numele sfântului adevăr? (X. zimbește ca unul ce aude și între cuvinte) Ce joc nedemn dela Sisifus, să încarce căitățile ei în gloria lui Venus, iar defectele acesteia să le pună în cărcă Cenușotcei...

N. N. (năvălit a spune numai el adevărul). Mai las, nu te face de rîs cu veșnica ta noblețea.

X. (în speranța unei mici încăereli). Drept ai, bine zici...

Z.: (bucuros, de-a putea servi cu un nou scandal, îi ia vorba). Ia să vă spun una și eu. Imi dau capul că asta încă nici unul nu o știți. (Mitrele grave se însenină puțin, de curiositate). A naibii, odată făcuseră două — numele nu vi-l spun — un teribil cartel, paremi-se tot în contra Cenușotcei, și p'aci...

Unul jucând la biliard: Măă, da că asta și ceasul din turn o bate. (Rid cu toții). Se vede că ești balic...

(Scena continuă și se repetă astfel până în infinitul flecărilor.)

Anonimus.

Pentru castele, vile, sanatoare, spitale, hoteluri, fabrici, laboratoare, gări, casarme, biserici, școli, comune și orașe mici, cea mai ieftină iluminare e ceea-ce se poate face cu gazul Benoid. Flacăra ce corăspunde la 50 lumini costă pe oră numai 16 filleri.

Telefon 561.

Telefon 561.

**Mağyar Benoid-gáz
Részvényársaság.**

Arad, Pécskai ut 13|14.

Fără acitelin! Ori ce primejdie eschisă! Cea mai simplă manuară! Epistole de recunoștință din patrie și străinătate. Patente din patrie și străinătate. Nenumărate premieri. Cei interesați pri mesc deslușiri detaliate.

Prospect gratuit, fără nici un contrat.

Adunarea de protestare din Timișoara.

Marți după amiază la orele 3 s'a ținut în vasta curte a berăriei din Timișoara-Fabric adunarea românească de protestare împotriva proiectului de lege a lui Apponyi. Desigur că românimea întragă va lua la cunoștință cu plăcere știrea reușitei acestei adunări. Într'un oraș, unde d'atâta vreme nu s'a prea făcut nimic pe terenul politic, o adunare ca aceasta, cu cinci protopopi (dr. Putici, V. Hamsea, G. Sârbu, I. Pinciu și Ion Pepa,) cu sute de preoți și învățători și mii de țărani fruntași din toate comunele, — este un succes care trebuie să serve de îndemn ca în viitor conducătorii din Timișoara să se avânte în luptă. Numai dela ei depinde să pună, în viitor, la cale lucruri ca la Lugoj și Arad.

Dintre advocații din loc au fost Em. Ungureanu, P. Rotariu, G. Ardeleanu, dr. A. Cosma, dr. G. Adam, dr. V. Mezin, dr. Cornel Crăciunescu, din Lipova dr. Al. Marta, din Ciocova dr. Coste, dr. Luchici, din Jebeli V. Pop, din T-Recaș dr. Lucian Georgevici, apoi dr. T. Șincai (Vinga), dr. V. Gaița (Buzias), Romul Cărăbaș, direc. »Timișanei«, L. Magdu etc.

Adunarea a fost deschisă de dl *Em. Ungureanu*, care arată scopul întrunirii și roagă pe cei prezenți să aleagă biroul.

La propunerea dlui protopop Pepa se proclamă prezident *Em. Ungureanu*, vicepreședinți *G. Sârbu* și *V. Hamsea*, notar dr. *Crăciunescu* și bărbați de încredere *Romul Cărăbaș* și dr. *G. Adam*.

Mulțumind pentru încredere, dl *Ungureanu* face istoricul școalelor românești, arătând cum dela Maria Teresia încoacele întotdeauna au fost de caracter național. La 1879 li-s'a dat prima lovitură, când s'a introdus în școli obligativitatea limbei maghiare.

Arată apoi pe larg primejdia ce zace în proiectul de lege alui Apponyi.

Declară adunarea deschisă.

Dr. Tr. Puticiu ține o cumpătată și respicată vorbire, arătând foarte lămurit și convingător cum prin actualul proiect de lege se țintește la nimicirea autonomiei noastre naționale bisericești, la desființarea celor două așezăminte cari în curs de veacuri ne-au susținut naționalitatea.

A fost o admirabilă scenă: pomenind numele lui Hristos, întreg poporul și-a descoperit cu evlavie capul.

Peste tot, a fost ascultat cu atenție și vorbirea asta publicată întreagă poate servi spre lămurirea întregii chestii.

Dr. G. Adam arată greutatea vieții și totuși luptă din toate puterile să trăiască. Tot așa și națiunile: luptă din răputeri pentru limbă. Amintește de luptele ungurilor și drept concluzie zice că nici noi nu trebuie să ne lăsăm mai prejos.

Ș'aici, ne-am adunat să ne apărăm limba, căci răpindu-ne guvernul limba, vrea să ne-o desființeze și astfel întreaga noastră ființă etnică. Nu ne vom lăsa însă, ci strânși uniți, ne vom apăra. Face asemănare între guvernul d'acuma, compus din oameni îmbuibăți, și între marii bărbați Eötvös și Deák, cari văzuseră și zile grele și astfel credeau

celor necăjiți, ș'au făcut la 1868 legi cari ușurau și soarta noastră. Partidele cari au urmat de atunci la putere, adevărat, n'au avut curagiul să desființeze pe față acele legi, căci le eră rușine de lume, le desființea însă prin legi aduse cu tertipuri.

Citește proiectul de rezoluțiune, care cuprinde *protestare contra proiectului Apponyi, cere să fie retras dela ordinea zilei, exprimă încredere prelaților și deputaților noștri.*

Ioan Pepa vorbește cu multă vervă. Atacă chestia d'a dreptul, fără ocoliri și explicări academice, spunând cum proiectul urmărește maghiarizarea noastră. În grai popular, arată anomalia și absurditatea unor școli cum le contemplează proiectul lui Apponyi, A plăcut mult poporului îndeosebi unde a dovedit că legea l'ar obliga pe guvern să susțină din banii statului școlile noastre și să ne facă și gimnazii românești din banii țării, de pildă la Caransebeș! Intreabă: Dar oare românii cari au diplome și știu bine ungurește, pot să mai ajungă la vre-o slujbă? Nici măcar în candidare nu ajung.

E clar, că proiectul altceva urmărește, iar nu fericirea învățătorilor noștri. Și de altfel, dragoste cu sila nu se poate, zădărnice vrea Apponyi să ne strângă la sân, noi nu-i credem, ci ne vom strânge rândurile, să ne apărăm drepturile pe care el vrea să le desființeze.

Termină recomandând spre primire proiectul de rezoluție.

P. Rotariu mulțumește țărânilor pentru că s'a prezentat în așa număr la chemarea fruntașilor. S'o facă asta întotdeauna, căci fruntașii în toate vremurile numai pentru binele poporului au luptat. Face acuzare diplomației române că nu spriginește cauza noastră.

Micu, învățător în Chișoda, în scurte și bine rostite cuvinte arată cum învățătorii adunați în Sibiu la congres au hotărât că se mulțumesc cu plată fundamentală de 800, cum a decis Congresul și ajutorul de stat nu-l vor primi cu prețul știrbirii autonomiei noastre naționale bisericești (lungi aplause).

D. Ungureanu declară primit proiectul de rezoluție (aplause) și mulțumind tuturor pentru ordinea exemplară ce a observat, încheie adunarea în mijlocul însuflețirii generale.

Protestul din Firigihaz.

Comitetul paroh. gr. or. rom. din comuna Firigihaz, în ședința extraordinară ținută la 18/31 Martie a. c. la propunerea părintelui paroh. *Ioan Stoian*, a luat următorul *Concluz*: Comitetul paroh. gr. or. rom. din comuna Firigihaz, față de proiectul prezentat dietei de ministrul cultelor și al instrucțiunii publice Apponyi, referitor la școalele noastre confesionale, ridică protest solemn și alăturându-se la procedura prea bunilor Arhieri ai bisericii noastre române gr. or. întreprinsă de ei prin prezentarea la locul competent a memorandumului bisericii contra acestui proiect, li roagă cu umilință a continua lupta în cadrele legii și a interveni în caz de lipsă și la factorul suprem legal constituțional și a exopera ori modificarea proiectului din cestiupe în consonanță cu legile din 1868 încă în vigoare și cu considerațiune la caracterul confesional al școalelor noastre și la susținerea intactă a autonomiei noastre bisericești gr. or. rom. ori a împedeca de a deveni lege acel proiect al lui Apponyi, referitor la școalele noastre confesionale și a cere dela cel ce a sancționat legea fundamentală, Statutul Organic al biseri-

cei noastre, să impună guvernului Său, nu să di-trugă, ci să păzească și respecte această lege.

Asigurăm pe iubiții noștri Arhieri, capii legali și întăriți de Maiestatea Sa, prea bunul nostru rege, ca capi conducători legali ai bisericii noastre gr.-or. rom., că preoțimea, învățătorimea și poporul drept credincios al bisericii noastre va fi totdeauna cu arhieriei săi întru apărarea drepturilor vazei și onoarei și a susținerii bisericii și școalei noastre confesionale.

Acest concluz al comitetului parohial, se însărcinează președintele comitetului parohial, ca prin oficiul parohial să se subștearnă Ilustrității Sale dlui Episcop diecezan al nostru spre luare la înalta cunoștință și eventuală folosire în lupta din cestiune.

Vasile Costi, președ. com. paroh., *Ioan Cismaș*, not. com. paroh., *Ioan Stoian*, preot, cond. ofic. paroh., *Dimitrie Șandru*, *Vasile Iorghii*, *George Șandru*, *Nicolae Giuri*, *Nicolae Fibișari*, *Simeon Lupu*, *Luca Bagiu*, *Dimitrie Drăgoi*.

Neamul românesc inzultat.

Scandal mare în Cameră.

— Raport telefonic din Camera ungară. —

Budapesta, 9 Aprilie.

Ca și dl *Al. Vaida* ieri, într'o plictiseală generală, care se lărgeste până pe culoare și se înalță până pe galerii, unde zi de zi se adună lumea curioasă și dornică de scandaluri. Inzădar, deputații noștri nu-și ies din sărite cu una cu două.

Cu toate pățaniile din zilele trecute majoritatea tot n'a prins — hărnicie. Deputații și astăzi au apărut în număr complet. Mai mult numai cofărițele și bicskásii. Președintele e neobișnuit de indulgent și nepăsător — spre ciuda gălăgioșilor.

Cu senzații însă va fi înviorată nițel și ziua de azi: În conferința de ieri a 48-iștilor, *Ugron* își bătut pieptul că el va propune lungirea ședințelor. Nu știu dacă a izbutit cineva să-l desmânteze. *Dl Vaida* va avea parte de un avertisment aspru, pentru niște poezii »jignitoare«, ce strecurase în vorbirea-i de ieri, în locul ce nu încetase nici o clipă. Patrioții pregătesc o mică manifestație de simpatii.

Dl Pop și-a pus de ținta, să vorbească astăzi mai cu seamă în citații — care de care mai convingătoare, pentru cine se lasă convins. Vorbește tare, apăsător, fără de a lăncezi. Logica d-sa le zdrobește, nivelul înalt și fin al expunerii stârnește respect. Și riposta așa de tăietor și spontan, rar om mai știe ca dânsul.

Păcat că s'a manifestat așa de puțin interes, față de o astfel de vorbire.

După discursul lui *Stefan Pop* s'a aranjat apoi un scandal ne mai pomenit nici în anele parlamentului ungaresc. Dăm pe larg infamia revoltătoare ce s'a făcut de o bandă mizerabilă, care și-a permis cele mai infame inzulte la adresa deputaților și a neamului românesc.

Tiouri de criminali și escrochi au terfelit într'un mod ne mai pomenit de mizerabil onoarea poporului românesc.

Venerabilii noștri confrăți unguri și-au arătat azi colții cum se cade. Popor român: ține minte!

Iconostase noi,

precum și renovări după specialitate se execută cu cea mai mare conștiințiozitate la zidarul de biserică

Schmidt János,

← Budapesta →

IX. Soroksári utca 40.
Fondată la anul 1888.

într'un sgomot și iritație la culme spune întâmplarea cu poeziile, calificându-le acestea de o calomnie la adresa onoarei maghiare.

Apoi s'a făcut un sgomot infernal. Strigăte:

— *Hoți! Tâlhari! Afară cu ei! Infami!*

Numai anevoe putu restabili ordinea prezidentul.

— Dl deputat Vaida — a zis prezidentul — a cetit ieri niște poezii așa că nu l-am putut nici eu nici stenografii auzi. Sgomotul izbucnește enorm. Insultele curg droaie. Vocea prezidentului s'aude numai din intermitent. El vorbește foarte energic și grav. Din gălăgie se desprind glasurile lui *Ugron, Farkásházy, Várkonyi, Héderváry, Szász, Somogyi etc.*

— *Trădători! Infami! Bandă josnică! Să nu-i mai răbdăm! Afară cu ei!*

Abia după câteva minute putu urmă prezidentul într'o liniște foarte relativă.

— Procedura lui Vaida — continuă prezidentul — s'ar putea califica de contrabandă. Aci a izbucnit iar o furtună colosală. Toți deputații s'adună și fac un inel în jurul naționaliștilor, cari șed tăcuți și liniștiți. Brațe amenințătoare fâlfâie prin aer. Strigăte de cele mai murdare și josnice. Un moment se crede că bande sălbatice vreau să tăbărescă asupra deputaților naționaliști. Clopoțelul sună neconținut. Pe urmă continuă prezidentul:

— Aci vina o poartă și stenografii. Neavând voie să publice, ceace n'au auzit. Conform obiceiului vechiu, citațiile cam lungi li-se dau ulterior, pentruca să le intercaleze. Astfel a făcut și Vaida.

Aci izbucnește din nou furtuna. Prezidentul continuă.

— A luat dispoziție ca procesul verbal să se corige, eliminându-se poeziile. Față de Vaida va avea să se declare Camera, pentru purtarea lui pe care el o află nebarbătească.

Strigăte: *Trebue eschis! Trebue dat afară! Nu suferim în parlament dușmanii nostri!*

Battyányi Tivadar, se distinge cu strigătele infame.

Markos et comp. răgușesc de răcnete. Prezidentul continuă:

— Vaida are drept să dea explicare Camerei. Așteaptă deci ca dânsul să clarifice chestie.

Voci: Nu-i de față, a fugit!

Prezidentul: Nefiind de față îl provoc ca mâne la ora 10 să se prezinte în fața Camerei și să-și prezinte scuzele.

Strigătele de batjocură izbucnesc din nou.

Prezidentul: Pentru viitor declară că va privi ca și cum s'ar fi sfârșit cuvântul pentru acel orator care vorbește încet, de nu i-se poate auzi glasul.

Insultele se repetă apoi felicitări și ovații furtunoase la adresa prezidentului. În sgomotul acesta și fără nici un titlu începe să vorbească *Ugron* vre-o zece minute, bătându-și peptul că el totdeauna a fost curajos când a atacat în opoziție și injurând ca un surugiu ordinar pe deputații naționaliști și pe neamul românesc.

Camera firește aprobă din tot sufletul. Apoi s'a sculat

Stefan C. Pop, care abia ajungând la cuvânt a cerut să nu se facă aci declarații atât de umilitoare și vătămătoare, înainte de a fi ascultat acuzatul și fiindcă presi-

dentul pomenise și de o îndrumare la ordine prin procesul verbal, el cere să nu s'aducă acuma nici o hotărâre, până nu va răspunde Alexandru Vajda, care desigur n'a avut nici un gând de calumniare, când a cetit acele poezii și voia numai să arate câteva abuzuri, ce se fac cu limba maghiară. Dealtminteri, chiar și ei naționaliștii, sunt de părere că ofența adusă în acele poezii națiunii maghiare, nu au fost bine să se citească în Cameră.

Cu asta s'a potolit puțin sgomotul și furia.

Strigătele:

— *Lași! Infami!* — curgeau însă neconținut.

Apoi a vorbit

Iuliu Maniu, respingând cu demnitate și cu energie, ofențele aduse așa de ușuratic și nedrept neamului românesc de către *Ugron*. Este mâhnit că onorata Cameră face așa de mare caz dintr'un citat spus cu gândul cel mai nevinovat și reprobă faptul, că un deputat este tratat cu cele mai grozave invective, fără de a fi ascultat mai înainte.

Sedința se suspendă pe 5 minute.

Prezidentul este iar aclamat viu.

După redeschidere **Aurel Vlad**, vorbește la regulament, criticând procedura prezidentului, care nu a permis lui *Stefan Pop*, să facă citații din un proiect de rezoluție respins.

Prezidentul: bâlbâie niște scuze, necrezute nici de el și ca să scape din strâmtoare, stabilește ordinea de zi și ridică ședința la orele 2.

In chestia fondului preoțesc.

Onorabilă Redacțiune!

După cum bine știți preoțimea diecesei Aradane, dela 1877 dispune de un »Fond preoțesc« creat de actualul Metropolit Escelența Sa Domnul Ioan Meșianu ca fost Episcop diecesan. Acest fond dispune azi de o avere prețuită în bani: un milion coroane, și are acea mențiune ca să ajute preoții deficienți, văduvele și orfanii lor. Fondul nostru preoțesc carele a crescut la aceasta sumă frumoasă sau augmentat în cea mai mare parte, nu directe dela preoțimea diecesană, ci din venitele sesiunilor reduse și cedate de către Sinodul eparhial — așa cred din dragoste către preoțime — »Fondului preoțesc«. — In consecință deci sinodul Eparhial ca for suprem diecesan e în drept a și dispune de el. Sinodul eparhial însă prin faptul că a întărit Statutele noastre primadată la anul 1877, apoi 1883 și 1899 în sensul căroră »Adunarea preoțimei« care se întrunește în fiecare an Sâmbăta înainte de Dum. Tomii — supraveghează manipularea și controlează mersul afacerilor aparținătoare acestui fond — a cedat preoțimei dreptul său. Considerând însă că adunarea pomenită nu se bazează pe nici o dispozițiune din Statutul Organic ori Regulament, Sinodul eparhial și-a rezervat și exercitează și azi dreptul de suprainspectiune și peste fondul preoțesc.

Să fim dară în clar, că prefacerea »Fondului preoțesc« în »Fond de penziune«, nu depinde numai dela noi preoții și respective »adunarea« din Sâmbăta înminată, ci aceasta depinde dela bunăvoința Sinodului eparhial.

E drept, că acest for suprem diecesan nici când nu a respins nici o cerere îndreptățită a nimănu cu atât mai puțin a preoțimei, dar și aceea trebue să o recunoaștem, că noi cam prea am așteptat să ne pice mura în gură fără ca să ne fi străduit a face ceva cu propriile puteri pentru noi.

Știm dela preoții bătrâni, că la inactivarea »Fondului preoțesc« partea cea mai aleasă și mai mare a preoțimei, a rămas rece la stăruința aceloră, cari ne-au făcut »Fondul«, ba de fel nu s'au putut în vieață a se împăca cu el, după

moarte însă a prins și prinde și azi bine văduvelor lor și modestul ajutor primit.

Dacă vrem dară să ne vedem actualul »Fond preoțesc« prefăcut în »Fond de penziune« mai întâiu de toate să ne angajăm a contribui taxe corespunzătoare pretensiunilor noastre; apoi să căutăm a ne câștiga prietini cât de mulți, dacă nu pe toți membrii Sinodului eparhial. Când ne punem să discutăm chestia »Fondului« să fim cu precauțiune și să nu bruscăm și în dreapta și în stânga, cum abunăoară făcu nu de mult părintele capelan din Pesac dl Victor C. Fizeșan, carele de năcazul că »Biserica și Școala« nu i-a publicat un fel de articol, referitor la »Fondul preoțesc« ba inversunat până la ridicul pentru articolul de fond al »Bisericeii și Școalei« dela Martie în carele Prea Cuv. Sa dl protosinacel R. Ciorogar cu toată calmitatea și prudenta unui cinstit biserican și sincer binevoitor preoțimei, arată că nu e bine a duce discuțiunea pe teren de animositate și patimă caută ospitalitatea »Plugarului Român« din 18/31 Martie din Timișoara și de la îndrugări de cuvinte pline de patimi josnice — proprie nu preoților preținși calți, ci oameșnilor de rând, cari cu brachiul voiesc a storce ceva favor — în modul cel mai necuviincios atacă pe fostul său dascăl R. Ciorogar, carele deși călugăr, dar în chestia prefacerii »Fondului preoțesc« în »Fond de penziuni«, ca președintele comisiei din 1901 aleasă în adunarea generală, însă sub răposatul episcop Goldiș a muncit mult și cu toată căldura inimii sale nobile pentru realizarea dorinței ardente a preoțimei referitoare la fond.

Că dl R. Ciorogar și de prezent — când nu mai face parte din comisia pentru elaborarea Statutelor »Fondului de penziune« — dela care cred că pentru aceea s'a retras căci ca călugăr a aflat de inconvenient a conlucra pe față cu preoții de mir în chestii cari pe dânsul direct nu'l privesc — repet și acum neconținut veghiază și cu vreme și fără de vreme mereu ajută comisia și îi dă sfatul ca cu atât mai perfect să iasă lucrul spre îndestulirea aceloră căroră le a fost ca profesor bun părinte, iar azi pot afirma tuturor prieten sincer, ca unul care a muncit multă vreme în această cauză.

Evident deci că dacă ne vom căută în așa chip aderenți pentru cauza noastră sfântă cum o face dl V. C. Fizeșan în »Plugarul Român« din 18/31 Martie 1907, atunci comisia poate să tot lucre, Adunarea preoțimei să tot discute la proiecte nouă de statute scopul nu ni-l vom ajunge.

Mai bine să tăcem dacă nu cunoaștem cauza din temelie și nu știm că vina este în noi, cari nu facem aita decât strigăm în gura mare prin foi și pe străzi iar când trebue să facem ceva, ne zgugulim în lipsa de bărbăție ori zbierăm fără rost în lipsa de prudență.

Eu unul îmi pun toată speranța în cei chemați și anume deputații Sinodului nostru eparhial, cari asculta-vor de glasul bunului nostru părinte P. S. Sa dl episcop I. Papp, care ca fost sfetnic al Escelenței Sale dlui Meșianu, pe timpul când acesta era la noi, dela inaugurarea »Fondului preoțesc« neconținut a conlucrat cu zel și abnegațiune să-i pună temelia și să-l zidească — zic asculta-vor de bunul nostru Tată și vor admite prefacerea »Fondului preoțesc« în »Fond de penziune« — după cum o doresc preoții aprobând proiectul de Statute, cari sunt deja gata și conform căroră preoții se obligă a plăti taxe corespunzătoare unui »Fond de penziune«. In aceasta speranță să ne lăsăm de a discuta — și să așteptăm, că cei chemați să-și facă datorința după cea mai bună a lor chibzuială. Iar pe dl director R. Ciorogar îl rog a nu se supăra pe aceia cari îi iubește și de cari este sincer srimat și adorat; asigurându-l, că preoțimea desaproabă pe capelanul din Pesac, V. C. Fizeșan și modul acestuia de discuțiune.

Un reprezentant al preoțimei la »Fondul preoțesc«.

Afaceri bisericesti.

Organul »Biserica și școala« publică concurs pentru îndeplinirea parohiilor vacante din următoarele comune: *Curtacher*, parohie de clasa I-a (protopresbiteratul Șiriei); *Cintei*, parohie de cl. I-a (protopresb. Chișineului); *Mustești*, parohie de cl. I-a (protopre Buteni) și pentru îndeplinirea capelaniei temporale din *St.-András* (protopresb. Timișorii).

Sociale.

III.

Clevetiri.

Credinșioșii, naivi dar fericiți, cred că spiritul după ce s'a despărțit de corp, mai petrece câteva zile în jurul nostru, apoi se desparte pe vecie de pământ. Nici n'ar fi rău, dacă ar fi așa. Sufletul purificat de păcatele pământești, care le înțelege toate, care vede intențiile, faptele ba chiar și gândurile și sentimentele noastre cele mai ascunse și le judecă, probabil că ar exclama așa:

— Ah, ce comedie urâtă, pustie, ce luptă fără țință, ce incurcătură crudă disarmonică e viața. Ce bine că am scăpat de ea!

Și sufletul femeesc, strecurându-se în cercul prietenilor și al femeilor cunoscute — probabil că numai mult cu indignare pământească, — dar poate cu puțin disgust ar constata:

— Totul e în starea cea veche. Și acum clevetesc, mereu, dar mereu își bat capul cu lucrurile altora. O voi femei sărmâne, cu capul sec, inima rea, cari vă sufocați în superficialitate și meschinărie, când veți începe a trăi odată o viață omenească? Căci în fața sufletelor toate inimile sunt ușă deschisă. El vede că pe cele mai multe femei, nu înclinările rele, ci mai mult neactivitatea, lipsa de preocupări le îndeamnă la clevetiri, prin cari sapă nu numai fericirea și liniștea singuraticilor ci a multor familii întregi, cu cea mai mare liniște sufletească.

Și în orbirea lor sufletească, nici nu presupun poate, că stau pe aceeași treaptă cu cei care-ți ies în drum. Ba încă cu un grad mai jos, căci cu ce-ți iese îndrum te atacă pe față și te despoaie numai de bunurile materiale.

Viața e așa de scurtă, așa de aproape poate fi momentul în care se stârșește. De ce s'o urășim și s'o amărăm cu clevetirile neîncetate, joshnice, veninoase, și pline de ură, când și așa fiecare familie își are grijile și supărăriile sale și fiecare om își poartă pe frunte coroană invizibilă de spini?

Poate odată se va sfârși această comedie urâtă; femeile se vor deștepta din viața lor vis. Se ivește deja aurora dimiței.

Augusta Rubenescu.

NOUTĂȚI.

A R A D, 10 Aprilie n. 1907.

— **O înaltă distincție.** Veneratul nostru fruntaș dl dr. *Nicolae Oncu*, deputat și director al »Victoriei«, a fost decorat de M. Sa Regele României cu »Medalia jubilară Carol I« și »Crucea de cavalier al ordinului Coroana României«. Intre românii dela noi foarte puțini au onorul să poarte asemenea distincție, și între acești puțini dr. Oncu desigur este cel cărui acordându-i-se această decorație, s'a onorat o viață plină de fapte bune românești.

Il felicităm din inimă și dorim s'o poarte mult ani cu sănătate.

— **Știre personală.** Anunțăm cu plăcere, că vrednicul preot Traian I. Magier din Saturău, a cărui sănătate fusese amenințată serios, stând mai multă vreme la Lusin-Piccolo, s'a însănătoșat complet și s'a întors azi acasă. Fie bine venit!

— **Regele în Praga.** Se anunță din Praga: »Hbasz Naroda« aduce știrea, că a fost oficiat anunțat consiliul comunal din Praga, că regele în Lunea viitoare la orele patru și șapte minute va sosi în Praga cu un tren special regal. Consiliul comunal în urma acestui aviz a decis să se apuce fără amânare la pavoasarea orașului.

— **Regele Sârbiei amenințat.** Se vestește din Belgrad: »Stampa« aduce știrea că soția fostului ministru din Montenegro, Voionovics, care mai târziu a fost instructorul regelui Alexandru, s'a adresat către o rudenie de aproape a regelui Petru, cu cererea să-i trimită treizeci de mii de franci, căci în cazul contrar va face descoperiri sensaționale despre scandalurile curții din Sârbia și despre legăturile regelui Petru cu asasinii lui Alexandru. »Stampa« scrie că din partea dlui Voionovics, e o usurarie.

— **Contesa Lonyai amendată.** Se anunță din Milano: Contesa Lonyai, care a sosit alaltăieri în Livorno cu automobilul, a amendat-o poliția de acolo, fiindcă a mers cu viteză prea mare.

— **Împăratul Wilhelm în Bell.** Se anunță din Viena: Arhiducesa Izabela, soția arhiducelui Frederic, cu câteva săptămâni înainte de aceasta a vizitat pe fiica sa în Postdam, pe princesa Maria Cristina Szalm-Szalm și cu această ocazie a primit vizita împăratului Wilhelm, pe care l-a invitat la vânătoarea din Bell. Invitarea a repetat-o și în scris, arhiducele Frederic și împăratul a primit-o.

— **Coincidență.** Preoții gr. cat. din diecesa Lugoșului nu s'au purtat românește la recenta alegere de deputat a părintelui protopop Dr. G. Popoviciu. Episcopul lor, Ilustritatea Sa dl Dr. Vasile Hossu, pe de altă parte, își cheltuiește toată trecerea Sa și autoritatea înaltului său scaun pe lângă un vicșpan și subalternii acestuia, pentru că departe peste hotarele diecesei sale, în comitatul Albei-Inferioare să fie, prin abus și apucături administrative, instituit de notar al comunei Cut, un om, care la ultimele alegeri parlamentare a corțșit când pentru Szüts Pál, când pentru Erdős Armánd, deci totdeauna în contra vrednicului naționalist Dr. I. Maniu. Coincidența e frapantă.

— **Mulțumită publică.** În N-rul 157 a »Tribunei« anul trecut s'a dat un apel către om. public pentru ajutorarea unui băiat orfan gimnazist în Orade și primit în alumneul »Zsigăian«. Cu durere n'a răspuns nime nici cu un crucer. Numai tinărul vrednic de mare speranță Mihaiu Popa candidat de avocat și prefect la fundațiunea »Zsigăiana« a deschis o colecție în care au binevoit a contribui următorii:

P. C. Sa Vasile Mangra vicar, 2 cor., Nicolau Zigre avocat, 3 cor., Petru Pantea comerciant, 1 cor., Prodanovici cand. de adv. 1 cor., Pentru Cipoiu inv. 1 cor., dr. Florian Duma avocat 2 cor., dr. Aurel Lazar avocat 3 cor., dr. Coriolan Pop director 2 cor., I. Diamandi contabil 1 cor., Vasile Moga 1 cor., Ioan Pop director la căile ferate 3 cor.

Sus numiților domni li-se exprimă cea mai ferbinte mulțumită rugând pe Atotputernicul Dumnezeu să le răsplătească înșutit și înmiit.

Tinărul respectiv Andrei Popovici fiu de învățător a prestat în semestrul prim calculul pur eminent prin ce e scutit și de didactru, numai pentru haine și cărți să fie provăzut din partea oamenilor de bine.

Ioan Costa,
învățător.

Redactor responsabil Sever Bocu.
Editor-proprietar George Nichin.

Commis

bineversat în brașua ferăriei,
se acceptază numai decât la

»SEVERINEANA«
societate comercială pe acții

in Caransebeș.

94/1907 vhtó sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a m.-radnai kir. járásbírósnak 1906. évi Sp. 119/2 számú végzése következtében dr. Iszpravnik Szevér aradi ügyvéd által képviselt Nedeszk Dimitruné javára, Bozgan Mitrune szül. Kocsobán Floare ellen 221 K 80 f s jár. erejéig 1906. évi augusztus hó 11-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 778 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: házi butorok és egyéb ingóságok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a máriaradnai kir. járásbíróság 1907. évi 58/1. számú végzése folytán 221 K 80 f tőkekövetelés, ennek 1906. évi január 28. napjától járó 5 százalék kamatai, egyharmad százalék váltódíj és eddig összesen 151 K 48 fillérben bírósággal már megállapított költségek erejéig Boz-

gán Mitréné szül. Kocsobán Floare mondorlaci lakásán
1907. évi április hó 13-ik napjának
délután 3 órája

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX tc. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Mária-Radnán, 1907. évi marcius hó 27-ik napján.

Dr. Nagy Kornél,
kir. bír. kiküldött.

IN AMERICA DE NORD

la Waynesboro Pa.

The Geiser se află

Manufacturing Co.

la care se află de vânzare mașinele cele mai bune și mai noi, inventate numai de doi ani încoace.

MAȘINI DE TREIERAT, bucate cu elevator, suie paiele sus pe jireadă (sau cozol). LOCOMOTIVE care se trag de sine singure și trage și treierătorii după ele.

LOCOMOTIVĂ și PLUGURI, plug cu 6 fere, plug cu 8 fere și cu 12 fere; puterea locomotivei dela 18 până la 40 de cai. Și este locomotivă purtătoare cu numele »PERLESS«, cu putere dela 6 până la 30 de cai.

Tot aceasta societate caută un neguțator de mașini la care pot să-i deie în vânzare, arătând prețurile și săi arate un nou chip de a câștiga bani prin mașinele din America Ori care neguțator poate să probeze numai un an și va afla că mașinile Americane sunt cele mai bune.

Cimbalmă

se poate căpăta în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloage mari ilustrate. — Numai la mine se poate căpăta »ȘCOALA« de cimbalmă, după care poate învăța foarte ușor ori și cine și fără profesor. Partea I-ă 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil., a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea banilor espedez gratuit

VARGA PÁL

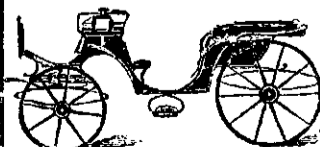
fabricant de cimbalimă și de mnzice

MAKÓ (casa proprie).

Ifj. Hodács János

Fondat la 1892 fabrică de trăsuri Telefon 439.

Prima
fabrică de
trăsuri de
pe câmpie

Mare
magazin
stabil!

Szeged Orașul de sus, Str. Kistisza nr. 4. (Urmarea str. Maros).

Antonie Karátsunij.

ARAD, Strada Hunyadi (colt).

Telefon 441.

Telefon 441.

La „Cănele negru“.

băcănia sa bine asortată

cu tot felul de mărfuri și anume:

● droguerie, specerie și coloniale. ●

Prețurile cele mai moderate.

Sprijin pe comerciantul român!

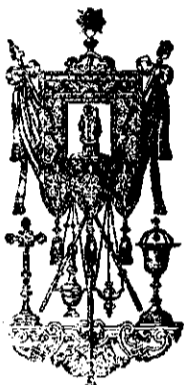
Fabrica lui Luca K. Alexievits,

pregătitor de haine preoțești

Recomandă atelierul său asortat cu tot felul de recvizite și haine preoțești de îmbrăcat în vremea slujbei în biserică.

Pregătește tot felul de icoane sfinte legate foarte frumos cu aur și mătășă. Pregătește steaguri, prapore, și altele. Icoana mormântului lui Christos îl face foarte frumos.

La cerere trimite catalog și preț-curant gratuit.

Nou atelier de modă pentru pălării de dame!

Am onoare a aduce la cunoștința P. T. public, că am deschis

atelier de modă pentru pălării de dame

în Arad, strada Deák Ferencz Nr. 2 (casa lui Sebesy), care va corespunde timpului și gustului modern și tuturor pretenziunilor de azi.

În magazinul atelierului meu, se păstrează în permanent cele mai frumoase modele eșite dela firmele cele mai distinse. — Asortiment mare de pălării de dolia. — Străformări și alte lucruri aparținătoare acestei specialități, se execută punctual și cu prețuri moderate.

Comandele din provincie le execut cu cea mai mare promptitudine.

Se roagă de partinire:

AMTMANN ANNA

ARAD, strada Deák Ferencz Nr. 2.

Croitorie elegantă de haine bărbătești.

Inokai Tóth Lajos

Arad, Palatul Neumann

Stofe de prima calitate englezești. În special

Croitorie pentru preoți.

Reverenzi, pardesiuri și alte haine la comandă ori gata.

Își recomandă bogatul magazin care este primul în Arad.

— — Prețuri solide. — —

Mașini de cusut Singer.

De tot noi cu 30 fl. și mai mult; expert reparate pentru familii și industriștii dela 12 fl. în sus le liferează pe lângă garanță

Habán József, mechanist

Budapest, Almássy-tér 14.

— Prețuri curente ilustrate se trimit gratis. —
Correspondență în limba maghiară, germană și slovacă.

Doamnelor!

CREMA LOTUS este cea mai bună și mai nesticăcioasă alifie pentru înfrumșetare, întrebuițându-se atât ziua cât și sara. Delătură totfelul de pete, precum: pistrui, pete de ficat, casuri și buburuze, beșicătură și pre-ciugiuni.

Fața primește o culoare frumoasă și curată, SAPUNUL LOTUS e sapun de toaletă, are miros plăcut și se poate întrebuița și fără cremă.

PUDRA DE FLOARE LOTUS în culoare albă, roză și galbină. Pregătită după metoda americană, un mijloc de înfrumșetare inafectiv și admirabil. Se recomandă și doamnelor mai în etate. pentru că delătură încreșturii și redă o față tinăra.

Prețuri:
Crema Lotus . . . . . Cor. 1.—
Sapunul „ „ „ „ „ 1.—
Pudra de floare Lotus, flacon mare „ 2.—
„ „ „ „ flacon mic „ 1.—

Magazinul principal: în grănăția de pălării pentru doamne:

A „Párisi nőhöz“,
SZEGED, Iskola-ut 13 sz.

Comandele din provincie pe lângă rambursă.
Vanzătorilor prețuri scăzute.

Permis prin decretul ministerului de Interne, nr. 41994.

Cel mai sigur medicament contra tusei, răcelii și răgușelii este

zăharul lui RETHY,

o o ce se capătă în ori-care farmacie. o o

Prețul unui borcan 60 fil. Să se ceară numai zahărul lui Réthy. Cinci flacoane trimite pentru 3 cor. cu porto cu tot.

Pregătitorul RÉTHY BÉLA farmacist, Békécsa

Recomandă

AVIZ!

Am onoare aduce la cunoștința On. domni preoți și col. ni bisericești că în atelierul meu

fac haine bisericesti

haine pentru preoți,

odăjdii, steaguri, prapori, haine pentru diaconi și îmbrăcăminte albe pentru băeți etc., cu prețurile cele mai ieftine și prompt.

Așteptând sprijinul D-V. sunt cu stimă

Stefan Radonits

KIKINDA,

strada Sârbească No. 2455, în apropierea poștei mare.

Am fost bețiv în totdeauna până ce n'am folosit medicamentul contra beuturii alui Frankl Azi mă în torc cu scârbă dela ori ce beutură spirțuoasă. K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în ori și ce beutură spirțuoasă. Sănătății nu-i stricăcios. Un flacon întreg 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura și nu se poate căpăta nicăiri, decât în farmecia lui

FRANKL ANTAL
(Szeged, Felsőváros nr. 20)

Constantin Georgevici

croitor de haine preoțești

VERSEC strada Gödör nr. 22.

Recomandă în atențiunea binevoitoare a clerului pregătirea a lor

totfelul de haine preoțești

pe lângă prețuri favorabile

și serviciu prompt.

La comande se cere trimiterea unei odăjdii întrebuițate.

mașini de cusut.
Oficina de dregere și magazinul **mai vechiu de**

Hammer VILLOS mechanist

Piața Szabadság nr. 7. ARAD Piața Szabadság nr. 7.

Asortiment bogat de
mașini de cusut **SINGER și MINERVA.**
Unicul magazin de
renumitele mașini de cusut
PFAFF.

In magazin se află
mare asortiment de
gramophone și plăci.
— Condiții de solvire foarte avantajoase. —

Cel mai ieftin mijloc de cumpărare de articole pentru biciclete și mașini de cusut.

● MARE OFICINĂ DE DREGERE. ●

TELEFON Nr. 87.

Schaefer Richard Géza

lăcătuș de edificii, canale și apeducte

Arad, Strada Batthyányi Nro. 17.

Preștește din fier bine bătut: grilaje la fluviu,
— trepte, balcoane, și pentru bănci. —

Primește spre efectuare ori-ce forme de fer, acoperișuri și
rame de ferestri, întărind prin fer ferestri și uși. Construc-
ție de apeducte, eșitoare fără miros, pisoare, lavortoare,
scălzi în orice formă și mărime. Aduce și face fântâni cu
tragere spre orice scop. Atelier expert. Mare magazin de
— — — tuburi de piatră smălțuită. — — —

TELEFON Nr. 87.

Premiat la expoziția dela 1906 din Budapesta.

NÁDOR TODOR

parche, mozaic, lac ertoureai, de praf

ARAD, Edelspacher-utcza nr. 6a. (Casa proprie.)

Recomandă **lacul său pentru parchete**, in-
ventată de el însuși și întrebuințat de ani de zile, care s-a deo-
sebit nu numai prin culoarea sa frumoasă și trainică, dar și prin
ușoara lui aplicare. Înainte de întrebuințare dăm bucuros oricui
instrucții asupra întrebuințării. Primește lăchirarea parchetelor
pentru a-le feri de praf în prețurile cele mai avantajoase atât
aici în localitate, cât și în provincie. O încercare va convinge pe
oricine că fabricatul arădan alui Nádor Tódor este superior celui
din străinătate.

Prețul lacului lui Nádor este de 2 cor. 90 bani. Vanzători
în gros vor avea reduceri. Perile trebuitoare să vind cu prețurile
ele mai avantajoase.

TISLER VAZUL pavagiu

Arad, strada Radnai 24

primește orice muncă de pavare

apoi

fac plăci de beton, canaluri de beton fun-
damente pentru uscarea păreților umezi,
primesc orice construcții de pământ în con-
dițiile cele mai avantajoase și în prețurile cele
mai ieftine.

TELEFON Nr. 87.

Premiat cu medalia de aur.

MILAN PETKO-PAVLOVITS

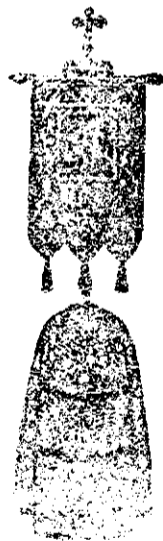
Versecz (In casa proprie. Lângă
palatul episcopal.)

Teșătorie artistică și atelier de desen pentru scopuri bisericesti
și casnice. — Teșătorie de icoane sfinte și pietură cu acul.

Odașii, stihare, baldachine, „Gjolgj“, briuri
de lână pentru preoți Cor. 3-60 franco.

Icoane sfinte în stil oriental prima calitate în
toate mărimile.

Batiste, fețe de masă etc. cu chipuri istorice ro-
mânești ca: Horea, Cloșca și Crișan, Mihai Vi-
teazul, Neagoe Basarab, Bogdan Vodă, Mihai la
Călugăreni cu versuri. Articole desenate și țes-
ute, toate cu prețuri foarte reduse. Articolele
acestea nu trebuie să lipsească din nici o casă
românească.

Bălădat
la
1888.

Schiller József

Bălădat
la
1888.

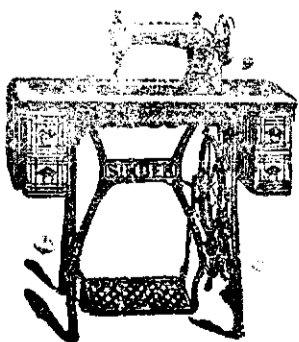
Atelier de articole aurite, oglinzi și rame pentru icoane
Szeged, Petőfi Sándor sugár-út 11/a.

Primește spre efectuare pe lângă prețurile cele mai avantajoase:

Lucruri de tot felul: Rame pentru icoa-
ne și oglinzi din
lemn, făcută după plan, în modul cel mai artistic.

Aurități ce se poate spăla pe icoane vechi și noi și
rame de oglinzi. Infrum-
șetări de sculpture, de palate, hoteluri și cafenele.

Aranjamente pentru biserici pre-
cum
infrumșetări de altare, anvoane, baltisterie, steaguri,
feșnice, catafalce, cupole, efelinare, cruci și icoane.

30 fl. Masini de cusut.

Pe lângă responsabilitate de 5
ani o mașină nouă, familiară, veri-
tabil

SINGER

cu armariu închis se poate căpăta
numai la

SINGER A.

Budapest, VII., strada Akácza 55
și filiala din strada Sziv 42.

Dregeri a tot felul de mașini de cusut se primesc pe lângă prețu-
rile cele mai favorabile și pentru munca mea viitoare în răspundere.

Catalog gratuit și franco.

OPURI și BROȘURI

Se recomandă

FOI PERIODICE

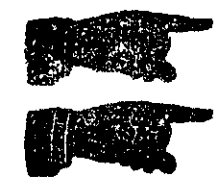
a executa următoarele:

INVITĂRI

BILETE DE LOGODNĂ
după dorință și în culori

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

„TRIBUNA“

ARAD

Str. Deák Ferencz nr. 20

PREȚ-CURENTURI
în orice număr

NOTE

STATUTE • LIBELE

CIRCULARE

• **Tot felul de lucrări tipografice** •

atingătoare de această branșă

PROGRAME

BILETE DE CUNUNIE
dupa dorința și în culori

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate

MENU

PLICURİ CU FIRMA

OBLIGAȚIUNI

• **Diferite tipărituri pentru bănci** •

Comandele primite să efectueze prompt și consciincios.

CĂRȚI în COMISIUNI

Prețuri moderate!

EDITURĂ PROPRIE

Pentru expediții de cafea, ceai, prăvălie de import și export de marfă colonială, poame sudice și băcănie

ROMUL PASCU UTÓDAI, FIUME

VIA ADAMICH No. 2.

Recomandăm uriașa noastră magazină de coloniale de nou aranjată, și unica furnizoră a preoțimei române gr. cat. din Ardeal.

Pentru punctualitatea și serviciul bun ce am dovedit de ani de zile, firma noastră a fost distinsă cu mulțime de epistoale de laudă și recunoștință. La dorință spedăm bucuros (și franco) catalog bogat cu prețurile curente.

Ne rugăm de binevoitorul sprijin a onor. public și așteptăm să ne onoreze cu cât mai dese comande.

Câteva estrase din lista noastră:

No.	Cafele:	Cl.	Pr.
1.	SANTOS, naturale și aleasă	1 Klgr.	2 40
2.	MENADO LIBERIA, boabe galbene foarte mari	1 "	2 90
4.	PORTORICO, foarte căutată	1 "	2 90
5.	PORTORICO-PIROLDI, cel mai fin	1 "	3 60
6.	CUBA, fină	1 "	3 —
7.	" mai fină	1 "	3 20
8.	" cea mai fină	1 "	3 50
9.	" mergele, calitate foarte bună	1 "	3 20
10.	" specialitate de finetă rară	1 "	3 70
13.	JAVA-AURIE, soi ca Menado, ușoară	1 "	3 40
15.	CEYLON, fină	1 "	3 50
16.	" mărele, mai fină	1 "	3 80
18.	MOCCA ARABĂ, tare zdrobită	1 "	3 60
20.	PORTORICO No. 4 — CUBA-MĂRGELE amestec	5 "	15 25
21.	JAVA-AURIE—JAMAICA, amestec	5 "	16 25
22.	MOCCA—CUBA, specialitate, "	5 "	18 25

În pachete de 5 Klgr. se mai pot pune următoarele: Tea, Prăgături pentru tea (suiu Koestlin), Cocoladă și Cacao, Rum, Cognac, Liqueur și Vinuri Spaniole, Pești, Delicatese, Orez, Căfea de Smolina (Surigat), Aix-oleu, Portocale, Mandule, Stafide, etc.

Așteptând comande de probe, suntem **Romul Pascu utódaí, Fiume** magazinul de cafea și tea în Fiume.

„Severineana“

SOCIETATE COMERCIALĂ PE ACȚII
în Caransebeș

recomandă bogatul ei deposit în tot felul de mărfuri, într'alte:

COLONIALE

VINURI

în deosebi roșu de Carloveș pentru trebuințele sf. sărbători și alb de Magyarád de o calitate escelentă,

Lumini

pentru masă și biserici din fabricile cele mai renumite,

FĂINĂ

Produce

Ferărie

precum fer pentru trebuințele industriale și economice, apoi vase de menajiu emailate, tinichea, etc., etc.

MANUFACTURĂ

Cretoane, Chiffoane, Zefire, cămăși, cravate, ciorapi, asortiment mare de tot felul de bumbacuri pentru manufactură de casă, etc., etc.

Atragem mai departe atențiunea onoratului public asupra

„CHEAGULUI“

în formă de esență pentru producerea de brânză, compus numai din rășină de vițel, garantat curat și nestricăcios, nu de asomenat cu alte fabricate de soiul acesta, unic în felul său. Modul de folosire se trimite^{gratuit}.

Ultoi de vie.

Colonia agricolă HÁMORY de ultoi de vie din Arad

literează

ultoi cu rădăcină lemnoasă

soiu curat ultoit pe Riparia-Portalis, de prima calitate, ultoi de rădăcină bogată pentru vin și delicată în calitatea cea mai bună — și

● în orice cantitate. ●

Deslușiri detaiate despre prețuri poți primi bucuros

în casa de sub nrul 3 din strada Deák Ferencz. Telefon: 229.

Preții și învățătorii primesc 5% rabat din prețuri.

Anunț de deschiderea băilor.

„RUSZANDA“

băi de nomol în Melence (com. Torontál)

al căror efect vindecător e asemenea cu băile din Pöstyén și Szt.-Lukács.

Se vor deschide în 1907 la 1-a Mai.

Efectul vindecător al nomolului și al apei îl pot aprecia cei ce suferă de reumatism și de reumă articulară, de scrofuloză în toate formele, tot asemenea cei ce suferă de boale de piele, mai ales de prosiasis și pruris, apoi femeile cari suferă de neregularități menstruale și de hemoragi, tot așa și bolnavii de nervi.

Are un efect neîntrecut de toate băile internaționale în special la boalele de oase, precum la cariesnecrosis.

La efecțiunile vindecate de Lues se recomandă pentru a doua cură cu mult rezultat și pentru acest scop stau la dispoziția bolnavilor cabine separate.

Stau la dispoziția oaspeților trei case de locuit aranjate modern, cu terase largi, salon de cură și de mâncat, bucatărie escelentă, muzică bună, popicarie, pian, o promenadă umbroasă cu bănci, ș. a.

Direcțiunea băilor „Ruszanda“ trimite la dorință gratuit toate detaliurile cerute.

Melence, la 1 Aprilie 1907.

Piperszki Kaméncó,
administrator.

Tanazevits Pál,
prezident.

Első szegedi len-áru damast és műszövéde

Csecs Mihály

SZEGED, Tisza Lajos-körut 33.

Recomandă produsele sala proprie de in și damast, precum: covoare, ștergare, fugare milieu și toate cele trebuincioase pentru pat. Tot așa haine pentru mireasă, precum lucruri de ajur după plac.

Prețuri moderate, serviciu prompt.

— La rugare prin epistolă mă presint personal. —